

uno nedeljo prof. Fr. Levec imel v Ljubljani v pričo imenitne gospode govor, v kojem je kaj lepo opisoval življenje in delovanje rajn. narodnjaka. — Na železnici, ki veže Ljubljano s Koroško in Solnograško, nič ne ravnajo lepo s potovalci. Ako nima vlak dovolj vozov, potisnejo jih kar ob kratkem v vozove za živino. Tu bode treba pritožbe na višje mesto. — V Gorici je vitez Fumigalli izročil mestu 20.000 gld., naj napravi novo 4razredno šolo v okolji sv. Antona. — Konjske dirke o veliki noči v Rojicah pri Gorici so se jim dobro obnesle ter so vsa darila našla svojega — konja. Volitve v mestni zastop bodo v Gorici letos, kakor se čuje, gladke, ker so se vse stranke izporazumele gledé mož, ki se naj volijo va-nj. — V luki pri Trstu so zadnji četrtek blagoslovili veliko oklopnico (ladijo s topovi) „Štefanijo“ Izdelovali so jo blizu dve leti in si toraj človek lahko misli, da ni stala malo denarja. — S prihodnjim letom se uči na drž. gimnaziji v Trstu tudi slovenščina, učiti se je mora vsak slov. učenec. — Na železnici iz Trsta v Hrpelje se bliža delo že blizu h koncu in so ondi napisi v postajah tudi slovenski. Italijančičem pa bode to v oči. Da jim jih le ne izbode! — Profesor na vseučilišču v Zagrebu, dr. Franjo Spevec, je učil reti, ki so kršč. veri nasproti, sedaj pa so mu dali slovo z vseučilišča ter je postal politični uradnik. Na tem mestu ne bode vsaj mogel delati toliko škode, kakor je je delal na vseučilišču. — V Buda-Pešti so imeli o veliki noči delalci velik zbor. Izvršil pa se je vseskozi mirno ter so delalci odločno terjali, naj bi se delo v nedeljah in praznikih popolnem opustilo. — Deputaciji poslancev, ki določite, kaj naj plačuje naša, avstrijska in kaj ogerska skupina dežel gledé stroškov skupne države, ne morete se zediniti; madjarski možje terjajo pač polovico pravic, a dolžnosti vzprejeti jih ni volja več kakor eno tretjino. To je v resnici — madjarsko. — Trgovinska pogodba z Rumunsko vlado je bojda gotova in bode se torej v kratkem odprla, pri nas posebno lesu, doli v Rumunijo.

Vunanje države. Bolgarskih homatij še ne bode kmalu konec. Dosedanji vladi tudi ni do tega veliko, da se snide „veliko sobranje“; sklicati ga še ne misli tako hitro, mogoče, da to stori kje v juniju, mogoče pa, da še takrat ne. Ustaj pa je med tem čemdalje več ali vsaj bojé se taci, ker so ljudstvo čisto zbegali — tuji denarji. Nihče skorej ne zna, kaj hoče. Vladi primanjkuje pa denarja in nihče ji ga ne mara dati na posodo. Kaj ve, kdo mu ga bo vrnil? — Turčija guga gledé Bolgarije med Rusijo in Anglijo, sedaj se kaže prijazna zahtevam Rusov, sedaj sopet onim angleških kramarjev. Treba ji je pa tudi v resnici biti opazni, da si ne opeče prstov. — Srbija dobo k malu katoliškega

škofa, doslej pa še ga v celem kraljestvu ni bilo. — V novi nadškofiji barski v Črni gori ne bode se še v staroslovenskem jeziku sv. meša brala. Zato je črnogorski knez prošil ali sv. Oče niso mu prošnje uslišali. — Ruski minister zunanjih zadev, grof Giers, hoče vzeti slovo, toda cara še doslej ni volja mu ga dati. — Nemčija je sicer mogočna ali samo dotlej, dokler se opira na orožje, sicer pa se boji kat. duhovnikov ter še ne mara menihom dati dovoljenja, da smejo brati sv. mešo ali deliti sv. zakramente. Čisto posebno sluti nevarnost, ako so menihi slov. krvi. — V Monakovem je bil te dni nadvojvoda, ces. maršal Albreht ter je bil gost princa Luitpolda. — Bavarska protestantska duhovščina je hotela pri svoji službi božji opravljati tudi molitve za nemškega cesarja, princ-vladar pa ji je to prepovedal. — Med Nemčijo in Francijo so še vedno strune napete, Francoze izlasti skrbi to, da ima Nemčija v Alzaciji in Loreni, torej na meji, kacih 80.000 vojakov. Francija pa jih premore ondi le kacih 30.000. Iz velike razstave leta 1889 v Parizu bode težko kaj, ker v tem letu — stoletnici velike ustaje — ne mara nobena država prav za-njo. Rusija je že odločno odbila povabilo na-njo. — Angleški drž. zbor je vzprejel novo kazensko postavo za Irsko, vendar pa se bode težko izpeljala, kajti še celo veliko angleških državnikov sodi, da je preostra in krivična. — Iz Španije sliši se o novih ustajah, sedaj iz Kube in sosednjih otokov. — Novo ministerstvo v Italiji se utegne vendar-le nekaj časa obdržati ter je vzprejelo zvezo Italije, Avstrije in Nemčije, kar se tiči Italije, v svoje roke. V Massanah si ital. vlada ne zbira laborov ter ji dela prebivalstvo, posebno sosedje precej preglavic. Vojno ministerstvo namerava nabrati prostovoljno armado, da jo pošlje tje. — Za Rdečim morjem je nekaj mohamedancev dalo slovo Abdulī, kalifu v Kartumu, ter si napravilo novo državo. Nov sultan je Abua in ima že lastno armado, kacih 10.000 vojakov.

Za poduk in kratek čas.

Sv. Vid pri Ptuj.

(Odlomek iz krajne zgodovine. Spisal M. Slekovec.)

Na „Gradišu“, precej visokem hribu, ki se ob izlivu Dravinje v Dravo izmed Dravskih vrhov povzdiguje in pod katerim cerkvice sv. Janža stoji, stal je svoje dni močen grad „Tram“ imenovan. Svoje ime je brezdvomno dobil od bližnje Dravinje, v starih listinah „Troune, Treuna, aqua Trovn, Trann in Tram“ imenovane, in da-si od gradu dandanes na hribu tudi najmanjšega sledu več ne najdeš, ohranil se je spomin na nj ne le v ljudskih govoricah in starih listinah, ampak tudi v slovenskem in nem-

škem poznamenovanju kraja. Kajti slovensko „Gradiše“ kaže še vedno torišče nekdanjega gradu, katerega ime „Tram“ se je skoz vsa stoletja ohranilo v nemškem „Trambergu“.

Ta grad so sezidati dali mogočni gospodje Ptujski, ki so v srednjem veku za slavnimi Celjskimi grofi bili najbogatejši plemenitniki na slov. Štajarskem. Ne da se sicer za gotovo določiti, kateri teh gospodov in kedaj ga je postavil, a toliko je iz listin razvidno, da je v drugi polovici 14. veka grad že stal in imel lasten urad in lastno sodnijo. Takoj v začetku 15. veka imenuje se tudi že cerkev pri gradu, ki je brezdvomno sedanja cerkva sv. Janža. Kakor grad, postavili so tudi cerkev Ptujski gospodje, ki so zaradi tega smeli duhovnike imenovati. Pa ker je Hoča nadžupnija svoje dni tudi te kraje obsegala, bili so pri sv. Janžu nameščeni duhovniki le vikariji, nadžupniku v Hočah podložni. V znamenje svoje podložnosti „pro obediencia“ — morali so cerkvi v Hočah plačevati na leto po dve marki. Tako n. pr. navaja gorjuegraški urbar od l. 1426. med drugimi tudi vikarja na Dravinji, o katerem pravi: „Vicarius in Freen seruit marcas 2 ge ecclesie in Chotez pro obediencia“. Iz tega razvidimo, da je že početkom 15. veka na Dravinji bila duhovnija z vikarjem.

V dedinski pogodbi, s katero ste se sestri dne 6. januarja 1438 brez možkih naslednikov umrlega Friderika Ptujskega, Ana grofica Schaunberska in Neža Stubenberska gledé zapuščine rajnega brata bile dne 22. decembra 1441 v Ptujju konečno pogodile, omenja se, da je Ana grofica Schaunberska z drugimi gradovi in dohodki dobila tudi „die vesst Tram mit sambt dem ambt, gericht, vorstrecht vnd khirichen lehen daselbs.“

In tako je dobil grad „Tram“ s cerkvico ob Dravinji drugega gospoda, slavnega maršala na Štajarskem, Ivana grofa Schaunberskega. Med otroci, ki jih je Ana Ptujška z njim imela, bil je materi najljubši drugi sin Ulrik. Temu svojemu ljubljenu prepustila je mati v oskrbovanje svoja posestva na Štajarskem in Koroškem in dasi so grofje Schaunberski na raznih krajih, posebno pa na Avstrijskem pogostoma zemljišča in krasne gradove imeli, bil je Ulriku najbolj priljubljen drage matere rojstni kraj: starodavni Ptuj s prijetno okolico in „Tram“ zunaj Ptujja, s krasnim razgledom po širokem Dravskem polju bil mu je najljubše bivališče.

Ker pa je cerkvici sv. Janža vsled pogostnih usadin pretila vedna nevarnost, dal je okolu l. 1445. unkraj Dravinje sezidati drugo cerkev, ki je bila v čast sv. Vidu posvečena. Že l. 1447 dne 11. oktobra se imenuje kot vikar pri sv. Vidu nek Gašpar, katerega so bili obdolžili, da je gornjegraškega opata, Benedikta oropal. Zato je papež Miklavž omenjenega dneva na-

ročil škofu v Zagrebu, naj stvar preišče in po cerkvenih postavah poravna.

Ulrika grofa Schaunberskega hvalijo kot pametnega mladenca in vse, kar o njem beremo, kaže nam njegov vseskozi časti vredni značaj. Zato ga je tudi cesar visoko čislal. Povabil ga je torej l. 1451., naj ga v Rim spremlja, kar je z radostnim srcem tudi storil. Iz Florence poslal ga je cesar s škofom Regensburškim in vojvodo Tešenskim v Pizo, da bi ondi cesarjevo nevesto, Eleonoro Portugalsko dostojno sprejel in v Rim spremljal. In med temi, katerim je v Rimu kronan cesar na Tiberinskem mostu po stari navadi dal „Ritterschlag“, imenuje se zopet naš Ulrik. Med tem pa je oče Ivan utisnil doma svojemu do tačas še neomadeževanemu življenju sramotni madež zarotništva proti lastnemu vladarju, kar je blagega sina najbolj bolelo. Zato se je po smrti očetovi dne 16. nov. 1453 podal zopet na Štajarsko in večkrat ga zasledimo v Ptujju.

(Dalje prih.)

Smešnica 16 Krčmar, precej dobre kože, pripoveduje svojim pivcem, da se živi iz gola ob krompirju. Pivci pa se mu smejo, češ, da to ni lahko mogoče. Na to pa jim razloži krčmar, kako da je vendar le mogoče. „Glejte“, pravi, „za prvo dajem krompirja svojim svinjam, kar se jim ga koli ljubi; za drugo pa potlej zakoljem svinjo za svinjo ter jem sedaj jaz svinjetine, kar se mi je koli ljubi. Tako pa vidite, da me živi v resnici le krompir“.

Razne stvari.

(Božja pot.) Njih ekscelencija mil. knez in škof so se v ponedeljek podali na božjo pot v Lourdes. Spremlja jih br. Gabriel Giraud, doma iz Lyona, sicer pa je trapist v Reichenburgu.

(Drž. poslanec.) Celje ima sopet drž. poslanca in to je g. dr. R. Foregger. Dobil je v vsem 543 (samo v Celju 268) glasov, njegov nasprotnik, g. dr. K. Gelingsheim pa je dobil 370 glasov. Kakor vé „D. W.“, volili so skorej brez izjeme vsi uradniki, vsaj v Celju, dr. Foreggerja. Le ta je torej poslanec Celja pa drž. uradnikov. Ali pa so njih oči s tem svojim poslancem tudi najrajši tam gori čez črno-rmene meje, to nam ni znano.

(Odlikovanje.) Znani zvonar v Dun. Novem mestu, g. Peter Hilzer, je dobil od svetlega cesarja zlati križ s krono za zasluge. Zvonov iz njegove livarne je tudi več v naši škofiji.

(40letnica.) Uno večer so obhajali v Ormožu 40letnico g. Vrbana Martinca, tamošnjega c. kr. poštarja. Mož je prišel s krošnjo na hrbtu iz Kranjskega, pa ima sedaj kolikor, toliko premoženja. Da se ima za pragermana, to je znano.